

Täitemenetluse seadustiku muutmise ja sellega seondvalt teiste seaduste muutmise seadus (elalise võlgnike surveamine)

§ 1. Täitemenetluse seadustiku muutmise

Täitemenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 26 lõike 4 esimeses lauses asendatakse sõnad „§ 177² lõikes 1 nimetatud õiguste ja lubade kohta“ sõnadega „§-s 177² nimetatud õiguste ja lubade ning dokumentide kohta“;

2) paragrahvi 63 lõikes 1¹ asendatakse sõnad „elalisevõlgnevus, ning selle olemasolu korral sissenõutava võla jäägi suurus“ sõnadega „elalise võlgnevus, ning selle olemasolu korral sissenõutava võla jäägi suurus ja seda sisse nõudva kohtutäituri andmed“;

3) seadustikku täiendatakse §-dega 71¹ ja 71² järgmises sõnastuses:

„§ 71¹. Elalise võlgniku sõiduki ja muu liiklusregistrisse kantud vara kohtutäiturile üleandmine

- (1) Kui elalise võlgnik ei ole arestitud sõidukit või muud liiklusregistrisse kantud vara kohtutäiturile vabatahtlikult üle andnud, võib kohtutäitur kasutada vajaduse korral politseiametniku abi sõiduki või muu liiklusregistrisse kantud vara kättesaamiseks elalise võlgniku otsesest või kaudselt valdusest.
- (2) Kui kohtutäitur soovib kasutada politseiametniku abi arestitud sõiduki või muu liiklusregistrisse kantud vara valduse kättesaamiseks, teeb ta liiklusregistrisse arestitud vara käsutamise keelumärke juurde lisamärke „Üle anda kohtutäiturile“.
- (3) Politseiametniku poolt käesoleva paragrahvi lõikes 2 märgitud märke alusel ära võetud sõiduk või muu liiklusregistrisse kantud vara loetakse kohtutäituri valdusesse läinuks.
- (4) Nende andmete loetelu, mida politseiametnik kajastab arestitud sõiduki või muu liiklusregistrisse kantud vara valduse üleandmise toimingu protokollis, kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.
- (5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud protokollid edastab politseiametnik kohtutäiturile. Kohtutäitur toimetab arestitud sõiduki või muu liiklusregistrisse kantud vara valduse üleandmise toimingu akti elalise võlgnikule ja sissenõudjale kätte.

§ 71². Politseiametniku õigused elalise võlgniku sõiduki ja muu liiklusregistrisse kantud vara kohtutäiturile üleandmisel

- (1) Käesoleva seadustiku §-s 71¹ nimetatud arestitud sõiduki või muu liiklusregistrisse kantud vara valduse üleandmiseks võib politseiametnik:
  - 1) tutvuda politsei andmekogus sisalduvate andmetega sõiduki või muu liiklusregistrisse kantud vara kohta;
  - 2) tutvuda liiklusregistris sisalduvate andmetega sõiduki või muu liiklusregistrisse kantud vara omaniku, kehtestatud käsutamise keelumärgete ja kohtutäiturile üleandmise märke kohta;

- 3) tuvastada vara valdaja isikusamasuse.
- (2) Politseiametnik võib ennetavalt tutvuda käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud andmetega ka kohtutäiturile üleandmise märke olemasolu kontrollimiseks.
- (3) Politseiametnik võib kohtutäiturile üleandmise märkega sõiduki või muu liiklusregistrisse kantud vara peatada ja hoiule võtta. Politseiametnik võib vara peatamiseks ja valduse kättesaamiseks rakendada vahetut sundi korrakaitseaduse 5. peatükis sätestatud alustel ja korras.
- (4) Politseiametnikul on õigus anda kätte saadud vara üle selleks kohtutäituri poolt nimetatud isikule.“;

4) seadustikku täiendatakse §-ga 117¹ järgmises sõnastuses:

„§ 117¹. Kolmanda isiku teabe andmise kohustus

- (1) Kui õigusakti kohaselt tuleb isik tuvastada, siis peab tuvastamiskohustusega isik tuvastama, kas tegemist on elatise võlgnikuga. Kui tegemist on elatise võlgnikuga, siis keeldub kohustatud isik elatise võlgnikule rahalise kohustuse täitmisest ning teatab viivitamata elatise nõuet menetlevale kohtutäiturile elatise võlgniku nõudest tema vastu.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul võib kolmas isik elatise võlgnikule rahalise kohustuse täita, kui kohtutäitur ei ole viie päeva jooksul teate saamisest nõuet arestinud.
- (3) Kui kolmas isik täidab käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud olenemata elatise võlgnikule rahalise kohustuse, loetakse elatise võlgniku kohustus täitmata jäetuks ning kohtutäituril on õigus nõuda kolmandalt isikult arestimisaktiga rahalise kohustuse täitmist oma ametialasele kontole.“;

5) paragrahvi 135 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt

„Kui isik, kellele võlgnik teeb töölepingu alusel tööd või osutab teenust, on kohustatud kolmandale isikule raha maksma või tegema sellise toiminguga, mida nende suhte laadi tõttu võib käsitada osalise või täieliku tasuna võlgniku töölepingu alusel töötamise või teenuse eest, võib kolmanda isiku nõude arestida võlgniku kohta tehtud täitedokumendi alusel nagu võlgniku nõude.“;

6) seadustikku täiendatakse §-ga 135¹ järgmises sõnastuses:

„§ 135¹. Varjatud sissetuleku suuruse hindamine

- (1) Kohtutäituril on õigus hinnata võlgniku tegeliku sissetuleku suurust, kui on kahtlus, et võlgnik saab sissetulekut osaliselt või täielikult varjatult. Tegeliku sissetuleku suuruse hindamiseks selgitab kohtutäitur välja võlgniku tehtava töö või osutatavad teenused ning teiste sellist tööd tegevate isikute sissetuleku. Võlgniku sissetuleku hindamiseks kuulab kohtutäitur ära võlgniku ja võlgniku suhtes kohustatud kolmanda isiku. Kohtutäituril on õigus saada teavet võlgniku suhtes kohustatud kolmanda isiku teistelt töötajatelt ja teenuse osutajatelt.
- (2) Kohtutäitur teeb võlgniku tegeliku sissetuleku suuruse kohta otsuse, mis on täitedokument võlgniku suhtes kohustatud kolmanda isiku suhtes. Kohtutäitur toimetab otsuse kätte võlgniku suhtes kohustatud kolmandale isikule.
- (3) Kui tegeliku sissetuleku suuruse hindamine osutub raskeks, laseb kohtutäitur sissetuleku suuruse hinnata eksperdil.

- (4) Võlgniku suhtes kohustatud kolmas isik on kohustatud maksma võlgnikule kohtutäituri hinnatud suuruses tasu ning pidama sellelt kinni kohtutäituri arestitud nõuded.
- (5) Kui võlgniku suhtes kohustatud kolmas isik ei maksa võlgnikule tasu kohtutäituri hinnatud suuruses ega pea sellelt kinni kohtutäituri arestitud osa, võib kohtutäitur pöörata väljamaksmata tasu osas sissenõude võlgniku suhtes kohustatud kolmanda isiku varale.
- (6) Võlgnik, sissenõudja ja võlgniku suhtes kohustatud kolmas isik võivad kohtutäituri otsuse tasu suuruse kohta vaidlustada käesoleva seadustiku §-s 217 sätestatud korras.
- (7) Tasu suuruse vaidlustamise korral taotleb kohtutäitur kohtult uue hindamise korraldamiseks eksperdi määramist.
- (8) Kohtu määratud eksperdi hindamiskulud kannab isik, kes hindamise on vaidlustanud. Hindamise vaidlustanud isik tasub hindamiskulud ette. Kui ta ei tasu kulusid kohtu määratud tähtpäevaks, loetakse, et ta ei ole hindamist vaidlustanud.“;

7) paragrahvi 174 lõiget 3 täiendatakse punktiga 2² järgmises sõnastuses:

„2²) lapse elatise nõuded, sealhulgas lapse elatise nõude osa, mis on riigile elatisabi maksmise tõttu üle läinud;“;

8) seadustiku 8¹. peatüki pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„8¹. peatükk

ÕIGUSTE PIIRAMINE JA LUBADE KEHTIVUSE PEATAMINE NING DOKUMENTIDE KEHTETUKS TUNNISTAMINE LAPSE ELATISE VÕLGNEVUSE KORRAL“;

9) paragrahvi 177¹ pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 177¹. **Hoiatus õiguste ja lubade kehtivuse peatamise ja dokumentide kehtetuks tunnistamise ning nende andmise keelamise kohta“;**

10) paragrahvi 177¹ lõike 1 sissejuhatavas lauseosas asendatakse sõnad „§ 177² lõikes 1 loetletud õigused ja lubade kehtivus peatatakse“ sõnadega „§-s 177² loetletud õigused ja lubade kehtivus peatatakse või dokumendid tunnistatakse kehtetuks“;

11) paragrahvi 177¹ lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) põhjendab, miks hoiatuses märgitud õiguse piiramine ja loa kehtivuse peatamine või dokumendi kehtetuks tunnistamine ja nende andmise keelamine oleks tema suhtes ebaõiglane, eelkõige juhul, kui elatise tasumata jätmiseks oli mõjuv põhjus või kui õiguse ja loa piiramine või dokumendi kehtetuks tunnistamine takistaks oluliselt võlgniku ja tema ülalpeetavate toimetulekut.“;

12) paragrahvi 177¹ lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kohtutäitur selgitab enne hoiatuse tegemist välja, kas võlgnikul on käesoleva seadustiku §-s 177² nimetatud õigusi ja lube või dokumente. Kui võlgnikul ei ole ühtegi käesoleva seadustiku §-s 177² nimetatud õigust, luba ega dokumenti, ei esita kohtutäitur võlgnikule käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud hoiatust.“;

13) paragrahvi 177¹ täiendatakse lõikega 5¹ järgmises sõnastuses:

„(5¹) Hoiatuse kehtivus lõpeb, kui jõustub kohtulahend, millega jäetakse rahuldamata kohtutäituri avaldus võlgniku õiguste ja lubade kehtivuse peatamiseks või dokumentide kehtetuks tunnistamiseks ja nende andmise keelamiseks käesoleva seadustiku § 177⁴ lõike 2 punkti 3 alusel või mis lõpetab võlgniku õiguste ja lubade peatamise ning nende või dokumentide andmise keelamise käesoleva seadustiku § 177⁵ alusel.“;

14) paragrahvi 177¹ lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Võlgniku õiguste ja lubade kehtivuse peatamise või dokumentide kehtetuks tunnistamise kohta tehtava hoiatuse vormi kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“;

15) paragrahvi 177² pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 177². Õiguste ja lubade kehtivuse peatamine ja dokumentide kehtetuks tunnistamine ning nende andmise keelamine võlgnevuse korral“;

16) paragrahvi 177² täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhtudel võib kohus määrusega tunnistada kehtetuks järgmised võlgniku dokumendid ning keelata nende andmise kuni kaheks aastaks:

- 1) Eesti kodaniku pass;
- 2) välismaalase pass;
- 3) pagulase reisidokument;
- 4) ajutine reisidokument;
- 5) meremehe teenistusraamat;
- 6) meresõidutunnistus;
- 7) diplomaatiline pass.“;

17) paragrahvi 177² lõiked 2 ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kui kohus peatab käesoleva paragrahvi alusel võlgniku õiguse või loa kehtivuse või teeb mõlemat või tunnistab võlgniku dokumendi kehtetuks, keelab ta ka vastava õiguse või loa või dokumendi või nende kõigi andmise sama kohtumäärusega.

(3) Kohus võib korraga peatada mitu käesolevas paragrahvis nimetatud õigust ja loa kehtivuse või tunnistada mitu dokumenti kehtetuks ning keelata nende andmise. Õiguse ja loa peatamisel või dokumendi kehtetuks tunnistamisel ning nende andmise keelamisel võtab kohus arvesse käesoleva seadustiku § 177⁴ lõikes 2 sätestatud.“;

18) paragrahvi 177³ pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 177³. Kohtutäituri avaldus võlgniku õiguste ja lubade kehtivuse peatamiseks ja dokumentide kehtetuks tunnistamiseks ning nende andmise keelamiseks“;

19) paragrahvi 177³ lõike 1 sissejuhatavas lauseosas asendatakse sõnad „§ 177² lõikes 2 nimetatud õiguste ja lubade kehtivuse peatamiseks“ sõnadega „§-s 177² nimetatud õiguste ja lubade kehtivuse peatamiseks või dokumentide kehtetuks tunnistamiseks“;

20) paragrahvi 177³ lõike 2 punkt 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

- „4) teabe, milliste võlgniku õiguste ja lubade kehtivuse peatamisega või dokumentide kehtetuks tunnistamise ning andmise keelamisega sissenõudja nõustub;“;
- 21) paragrahvi 177³ lõike 2 punktid 6 ja 7 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:
- „6) võlgniku põhjendused elatise tasumata jätmise ning peatatava õiguse ja loa kehtivuse või dokumendi kehtetuks tunnistamise ning andmiseks keelatava õiguse ja loa või dokumendi vajalikkuse kohta;
  - 7) teabe, millised käesoleva seadustiku §-s 177² nimetatud õigused, load või dokumendid võlgnikul on;“;
- 22) paragrahvi 177⁴ pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„§ 177⁴. Õiguste ja lubade kehtivuse peatamise, dokumentide kehtetuks tunnistamise ning nende andmise keelamise avalduse läbivaatamine ja määruskaebuse esitamine“;
- 23) paragrahvi 177⁴ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
- „(1) Kohus vaatab kohtutäituri avalduse võlgniku õiguste ja lubade kehtivuse peatamise või dokumentide kehtetuks tunnistamise ja nende õiguste andmise keelamise kohta läbi hagita menetluses.“;
- 24) paragrahvi 177⁴ lõike 2 sissejuhatavat lauseosa täiendatakse pärast sõna „õigusi“ sõnadega „ja lubade kehtivust, ei tunnista dokumente kehtetuks“;
- 25) paragrahvi 177⁴ lõike 2 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
- „3) põhjendanud, et õiguse ja loa kehtivuse peatamine või dokumendi kehtetuks tunnistamine oleks tema suhtes ebaõiglane, eelkõige kui elatise tasumata jätmiseks esines mõjuv põhjus või kui õiguse ja loa kehtivuse peatamine või dokumendi kehtetuks tunnistamine või nende andmise keelamine takistaks oluliselt võlgniku ja tema ülalpeetavate toimetulekut.“;
- 26) paragrahvi 177⁴ lõiked 3 ja 4 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:
- „(3) Kohus toimetab võlgnikule ja kohtutäiturile kätte võlgniku õiguse ja loa kehtivuse peatamise, dokumendi kehtetuks tunnistamise ning temale nende andmise keelamise kohtumääruse.
  - (4) Kohus toimetab jõustumismärkega määruse asjaomasele asutusele kätte kohtumääruses märgitud õiguse ja loa kehtivuse peatamiseks, dokumendi kehtetuks tunnistamiseks ning nende andmise keelamiseks vajalike toimingute tegemiseks.“;
- 27) paragrahvi 177⁴ lõikes 5 asendatakse sõnad „õiguse peatamise tõttu teha“ sõnadega „õiguse ja loa kehtivuse peatamise või dokumendi kehtetuks tunnistamise tõttu teha“;
- 28) paragrahvi 177⁴ lõike 6 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„Võlgniku õiguse ja loa kehtivuse peatamise või dokumendi kehtetuks tunnistamise ning temale nende andmise keelamise maakohtu määruse peale võivad menetlusosalised esitada määruskaebuse tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud tähtaegadel ja korras.“;

29) paragrahvi 177⁵ pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„§ 177⁵. Võlgniku õiguste ja lubade kehtivuse peatamise ning nende ja dokumentide andmise keelamise lõpetamine“;

30) paragrahvi 177⁵ lõike 1 sissejuhatav lauseosa muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„Kohus lõpetab määrusega võlgniku õiguse ja loa kehtivuse peatamise ning temale õiguse ja loa või dokumendi andmise keelamise võlgniku avalduse alusel, kui:“;

31) paragrahvi 177⁵ lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„3) õiguse ja loa kehtivuse peatamise või õiguse ja loa või dokumendi andmise keelamise lõpetamata jätmise oleks võlgniku suhtes ebaõiglane;“;

32) paragrahvi 177⁵ lõiked 2 ja 3 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:
„(2) Kohus toimetab avaldajale ja kohtutäiturile kätte määruse, mis lõpetab võlgniku õiguse või loa kehtivuse peatamise ja temale õiguse, loa või dokumendi andmise keelamise.
(3) Kohtumääruses märgitud õiguse või loa kehtivuse peatamise ja õiguse, loa või dokumendi andmise keelamise lõpetamisega seotud toimingute tegemiseks toimetab kohus asjaomasele asutusele kätte jõustumismärkega määruse.“.

§ 2. Isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise

Isikut tõendavate dokumentide seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 12 täiendatakse lõigetega 4 ja 5 järgmises sõnastuses:

„(4) Kui kohus on keelanud dokumendi andmise täitemenetluse seadustiku § 177² lõike 1¹ alusel, keeldutakse dokumendi andmisest kuni kohtumääruses määratud tähtaja lõppemiseni või kui isiku suhtes jõustub täitemenetluse seadustiku § 177⁵ lõike 1 alusel tehtud kohtumäärus.

(5) Prokuratuuri või kriminaalasjas kohtueelset menetlust läbiviiva uurimisasutuse ettepanekul keeldutakse käesoleva seaduse § 2 lõike 2 punktides 2–8 sätestatud dokumendi andmisest isikule, kes on kuulutatud tagaotsitavaks või kellele on kriminaalmenetluses kohaldatud tõkendina elukohast lahkumise keeldu või kautsjonit.“;

2) paragrahvi 12¹ täiendatakse lõikega 2⁴ järgmises sõnastuses:

„(2⁴) Käesoleva seaduse § 2 lõike 2 punktides 1–8 sätestatud dokumenti ei või väljastada Välisministeeriumi kaudu, volitatud esindajale ega posti teel, kui isik on kuulutatud tagaotsitavaks või talle on kriminaalmenetluses kohaldatud tõkendina elukohast lahkumise keeldu või kautsjonit.“;

3) paragrahvi 13 täiendatakse lõigetega 1⁴ ja 1⁵ järgmises sõnastuses:

„(1⁴) Kohus tunnistab dokumendi kehtetuks täitemenetluse seadustiku § 177² lõike 1¹ alusel. Dokument on kehtetu kohtumääruse jõustumisest arvates.

(1⁵) Käesoleva seaduse § 2 lõike 2 punktides 2–8 sätestatud dokument tunnistatakse prokuratuuri või kriminaalasjas kohtueelset menetlust läbiviiva asutuse ettepanekul kehtetuks, kui nimetatud dokumendi kasutaja on kuulutatud tagaotsitavaks või talle

on kriminaalmenetluses kohaldatud tõkendina elukohast lahkumise keeldu või kautsjonit.“;

4) paragrahvi 13 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 ning lõigetes 1⁴, 1⁵ ja 2 nimetatud juhtudel teavitab dokumendi kehtetuks tunnistanud asutus dokumendi kasutajat dokumendi kehtetuks tunnistamisest põhjendamatu viivitusega.“;

5) paragrahvi 15 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Kohtul on õigus tunnistada täitemenetluse seadustiku § 177² lõike 1¹ alusel kehtetuks käesoleva paragrahvi lõike 4 punktides 2–7 nimetatud dokumendid ning käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 1 nimetatud diplomaatiline pass.“.

§ 3. Kohtutäituri seaduse muutmine

Kohtutäituri seaduse § 9 lõiget 1 täiendatakse kolmanda lausega järgmises sõnastuses:

„Kohtutäitur vastutab ka politseiametniku poolt täitemenetluse seadustiku §-de 71¹ ja 71² alusel tegutsedes süüliselt tekitatud kahju eest.“.

§ 4. Liiklusseaduse muutmine

Liiklusseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 174 lõiget 2 täiendatakse pärast sõna „piirangute“ sõnadega „ , kohtutäiturile üleandmise märgete“;

2) paragrahvi 174 lõiget 3 täiendatakse pärast sõna „piirangute“ sõnadega „ning kohtutäiturile üleandmise märgete“.

§ 5. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2019. aasta 1. jaanuaril.